

28.9.2025

Opetushallitukselle:

Asia: Luonnos ammatillisten perustutkintojen yhteisistä tutkinnon osista (OPH-5370-2025)

Viite: Lausuntopyyntö 01.09.2025

OAJ kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

1 Taide ja luova ilmaisu

“Käsittelee luovan ilmaisuuden prosessia vuorovaikutuksessa muiden kanssa” on vaikea-selkoinen.

2 Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen

Sisältö on varsin laaja vrt. 2 osp.

3 Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

On hyvä, että osaamistavoitteissa on huomioitu demokraattisen yhteiskunnan toiminta.

Tavoitteista on poistettu oman talouden hallintaan liittyvä osa-alue. Monet, varsinkin oppivelvolliset opiskelijat ovat opintojensa aikana muuttamassa omaan kotiinsa ja oman talouden hallinnan opiskelu onkin koettu paitsi mielekkääksi myös tärkeäksi. Ammatillisen koulutuksen yhtenä tarkoituksena on tukea opiskelijan kasvua yhteiskunnan jäseneksi. Tätä tavoitetta tukee opiskelijan kyky hallita omaa talouttansa.

Kokonaisuudessaan esitetty sisältö on kuitenkin varsin laaja vrt. 2 osp.

4 Työelämässä toimiminen

Työehtoja ja työsopimusta käsittelevä kohta on selkeästi ilmaistu. On tärkeää, että osiossa käsitellään työnantajan- ja työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia. Lisäksi on hyvä, että työelämässä toimimisessa on turvallinen työyhteisö ja toimiminen kiusaamis-, häirintä-, ja syrjintätilanteissa. Työehtosopimusten ja työlaainsäädännön roolin ymmärtäminen tulisi lisätä tavoitteisiin. Työturvallisuus tulisi lisätä selkeämmin tavoitteisiin.

28.9.2025

5 Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

”Tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan” tulee esille arviointikriteereissä. Tarvitaanko sitä tavoitteisiin?

Jatko-opintojen suunnittelu tulee lisätä tavoitteisiin. Tämä tukee sekä opiskelijaa, oppilaitosta rahoitusmallin muuttuessa, että yhteiskunnallista tavoitetta lisätä korkeakoulu-tettujen määrää. Esitämme seuraavaa tavoitetta: ”Tunnistaa itsensä kannalta olennai-set korkeakouluopinnot, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, työllistymisvaihtoehdot, sekä hakeutumisen niihin”.

”Tunnistaa toimintatapojaan muuttuvissa tilanteissa ja löytää keinoja varautua muu-tokseen” jää varsin yleiselle tasolle.

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiuksista on nyt esitetty vain pakollinen 1 osp. Ammatil-lisessa koulutuksessa painottuu tulevaisuudessa entistä enemmän opiskelijan opintojen suorittaminen, valmistuminen, työllistyminen ja jatko-opintoihin pääseminen ja siirtyminen. Olisi tärkeää, että tavoitteissa olisi myös määritelty valinnainen 3 osp opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiuksia.

6 Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta

Yrittäjyydestä ja yrittäjämäisestä toiminnasta on esitetty van 1 osp pakollinen. Amma-tillinen koulutus on tärkeä väylä yrittäjyyteen. Olisi tärkeää, että olisi myös määritelty valinnainen 3 osp.

7 Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

Liikunta tulee varsin vähäisesti esiin tavoitteissa.

8 Kestävän kehityksen edistäminen

Sisältö on varsin laaja verrattuna osaamispistemäärään. Sisällöt ovat ajankohtaisia ja tärkeitä ja niissä tulee esille sekä aiheen ymmärtäminen että oma toiminta.

9 Muut huomiot

Osa esitetyistä tavoitteista on varsin laajoja vrt. osaamispistemäärä. Jos tavoitteita lisätään yhteisiin tutkinnon osiin, pitää huomioida, että opiskelijan saamaa opetuksen määrää lisätään. OAJ esittää opetuksen määrän tarpeen arvioinnin lähtökohdaksi, että opetusta annetaan vähintään 18 h/osp.

Ohjaavien viranomaisten on varmistettava, että koulutuksen järjestäjät määrittelevät opettajille työaika uusiin tavoitteisiin, sisältöihin ja didaktiikkaan perehtymisessä sekä tarvittaessa täydennyskoulutusta (esim. kansantaloustieteen perusteet ja käsit-

28.9.2025

teet yhteiskunnassa ja kansalaisena toimimisessa tai akuutit tapaturmat ja henkeä uhkaavat tilanteet työelämässä toimimisessa).

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Katarina Murto
Puheenjohtaja

Mirjami Lehtikainen
Erityisasiantuntija